

DZIENNIK POMORSKI

PRZEDPŁATA:

Miesięcznie w ekspedycji	2,55 zł.
Z odnośniami i w agencjach	2,65 "
Na pocztę, już z odnośniami	2,89 "
Kwartalnie w ekspedycji	7,65 "
Na pocztę, już z odnośniami	8,87 "

Strajki i inne wypadki zwalniają Wydawnictwo z dostarczania numerów bez zwrotu części — — — kwoty abonamentowej.

OGŁOSZENIA:

na 4 stronie 6 lam. od wiersza mm. lub jego miejsca 15 gr., na 3 str. 30 gr., na 2 str. 60 gr. Dla W. M. Gdańska te same liczby w gułdach. Tłómaczenia i ogł. skomplikowane o 20 proc. drożej. Ogł. z innych krajów płatne tylko w walucie tychże. Terminowego ogłoszenia — — — się nie gwarantuje. — — —

Ogłoszenia przyjmuje się do godz. 9 przed poł.

Poniedziałek: Abdona i Sen.
Wtorek: Ignacego.

CHOJNICE, wtorek, dnia 31. lipca 1928 r.

Słońca wschód 4.19 zachód 19.52
Księżyc wschód 18.47 zach 10.3

„Przypomnijcie sobie fakty i nie opowiadajcie bredni“. „Nie mówcie, że korytarz jest bezsensowy“.

Pod nagłówkiem „Niemcy i Polska“ p. Hans Schwan w jednym z ostatnich numerów wiesba-deńskiej „Menschheit“ z podziwu godną szczerością omawia stosunki polsko-niemieckie od najdawniejszych czasów aż do chwili obecnej. Jakkolwiek szczegóły podane w artykule są nam już przeważnie dobrze znane, warto jednak je przytoczyć jako głos sprawiedliwego Niemca, który nie obawiając się krzyków oburzenia, które niechybnie wywołał u zaciekłych szowinistów niemieckich, śmiało głosi prawdę o Polsce i Polakach. I oto, jak woła do ziomeków swych, Niemiec ucziwy:

„Przypomnijcie sobie, że pierwszy książę Polski — Mieszko I — panowanie swoje rozszerzył aż do niziny Warty; że Polska „wszystkich uczciwych, dobrych ludzi narodowości niemieckiej, którzyby w Polsce osiedlić się chcieli“, zapraszała do przywędrowania, że Polska, gdy jej zakon krzyżacki drogę nad Wisłą chciał zagrozić, zakon ten pokonała (1410); że miasta pruskie z zupełnie niemiecką prawie ludnością zakonowi krzyżackiemu wypowiedziały posłuszeństwo i dobrowolnie się przyłączyły do Polski (1466); przypomnijcie sobie, że miasta niemieckie zatrzymały własne sądownictwo, własny sejmik i własny skarb, że język niemiecki pozostał językiem urzędowym; że dziesięć miast po zniesieniu dziedziczości tronu przy oborze króla polskiego czynny brały udział, pomiędzy niemi: Gdańsk i Elbląg.

Przypomnijcie sobie to i nie mówcie, że „korytarz“ jest bezsensowy i pozostać nie może.

Przypomnijcie sobie, że ta potężna, królewska republika była wschodnim posterunkiem chrześcijaństwa, że tam nigdy „innowierców“ nie palono; że ona już w roku 1588 ogłosiła nietykalność ogniska rodzinnego i jej organy nawet wówczas prawa tego złamać nie śmiały, gdy banicy tam szukali schronienia; że od roku 1588 wolność tworzenia zrzeseń, wypowiedzania swego zdania w słowie i piśmie była zapewniona; że od roku 1573 wszystkie wyznania religijne były równo-uprawnione, prześladowania z powodu przekonań religijnych najwyraźniej zabronione, co każdy król zaprzysiądz musiał; że już w roku 1585 zawarto unję między światem chrześcijańskim greckim i katolickim; że król Sobieski Wiedeń od Turków wyswobodził, kulturę niemiecką od zagłady uratował, podczas gdy „wielki elektor“ (der grosse Kurfuerst) pozostał w domu; że w roku 1569 unja realna między Polską a Litwą nastąpiła, w której układzie napisano m. in.:

„Kto nie buduje na miłości, nie znajdzie zbawienia duszy. Tylko miłość sama nie pozostanie bez korzyści. Miłość stwarza prawa, rządzi państwami, zakłada miasta i przyprowadza stany wolnego państwa do dobrego, kto jednakże nią pogardzi, utraci wszystko“.

Przypomnijcie sobie to i nie mówcie, że Polacy nie mieli wzgl. nie mają kultury.

Przypomnijcie sobie podziały o których cesarzowa Marja Teresa powiedziała, że „znieważyli wszystko, co dotąd było święte i sprawiedliwe i nawet były przeciwne rozsądkowi“; przypomnijcie sobie w przeciwieństwie do tego Fryderyka II, który Polaków „jako całkiem głupie towarzystwo z nazwiskami na „ki“, jako pod każdym względem pogardy godny naród“ nazwał, który jednym pociągnięciem pióra usunął sądownictwo polskie, któremu przy nabywaniu dóbr rycerskich „milszy był dobry burżuj, jak cały ten polski naród“.

Przypomnijcie sobie drugi i trzeci podział, po których wszelka tolerancja, wszelkie porozumienie, wszelka ludzkość przestały istnieć; przy-

pomnijcie sobie to i rozważcie, gdzie wówczas była prawdziwa kultura.

Przypomnijcie sobie czasy powstań polskich, gdzie ten naród zdeptyany, któremu chciano zgotować los żydów, usiłował zrzucić obce jarzmo; przypomnijmy sobie słowa Herwegh'a:

„... jenes arme Land.
Das blutig vor dem Himmel stand
und keine, keine Hilfe fand,
Als die Verzweiflung der Poeten“...

Przypomnijmy sobie ów czas, gdzie baron von Maltitz wołał do Niemców:

Geht zuruek dem Volke der Sarmaten
Was mit Recht Ihr wahrhaft nie besast.
Jeder wird's den Polen zuerkennen,
Mag man sie auch laut Rebellen nennen,
Lauter ruft die Welt: Sie haben Recht!!

gdzie Ludwik Uhland pisał do Mickiewicza:

Ja, mir buergt des Liedes Meister:
Noch ist Polen nicht verloren!

gdzie Emanuel Geibel śpiewał:

Aus den Graebem steigt die Freiheit
siegend ueber Trug und Spott.

Przypomnijcie sobie, że setki pieśni o Polsce w owych czasach powstały w Niemczech, że wówczas jeszcze miano pałace uczucie dla niesprawiedliwości; że niemieccy poeci swemi płomiennymi wierszami wypalić chcieli hańbę, którą niemieccy książęta i ich kreatury sprowadzili na nasz naród; wspomnijcie o tem, jeśli do Polski przybędziecie i nie macie odwagi do Locarna wschodniego.

Przypomnijcie sobie w przeciwieństwie do tych prawdziwych Niemców Bismarcka. Przypomnijcie sobie, że w roku 1887 z wszystkich szkół ludowych w Poznańskim i w Prusach Zachodnich usunięto naukę języka polskiego; że od roku 1888 wolno było udzielać nauki religii w języku polskim tylko do kwarty; że w roku 1894 w Poznaniu zakazano udzielania polskiej nauki prywatnie i nawet 14-to letnim dzieciom nie wolno było uczyć młodszego rodzeństwa w języku polskim; że w Poznaniu, Wschowie, Gnieźnie, Krotoszynie itd. u uczniów urządzono rewizje do-

mowe za polskimi książkami; że nie wolno było wysłać listów z polskimi napisami; przypomnijcie sobie pierwszą mowę antypolską Bismarcka; przypomnijcie sobie komisję kolonizacyjną; przypomnijcie sobie „Ostmarkenverein“ z jego hecą i korupcją; przypomnijcie sobie „Kulturkampf“, przypomnijcie sobie, że z powodu tej walki kulturalnej osierocono 97 probostw z 160 000 dusz, 100 duchownych zamknięto do więzień, 35 dziekańów również wsadzono do więzień, a 6 klasztorów natychmiast zamknięto.

Pomyślcie o tem, jak w Polsce będziecie mówić o „niemieckiej kulturze“, gdy Polaków nazywać będziecie narodowcami, gdy narzekać będziecie na krzywdy wyrządzone Niemcom; pomyślcie o tem, że krzywda i hańba i nienawiść z setek lat u jednostek dziś jeszcze czasem zdarzy.

Pomyślcie o czasach powojennych! żadnego wybawiającego, oczyszczającego, uwalniającego, słowa, przypomnijcie sobie, że szcztu, zamiast dać Polakom prawa; zamiast uwolnienia z ucisku obywatela II klasy przyszedł „Grenzschutz“ zamiast szukać porozumienia z Polakami, przysłała „Czarna Reichswehra“ przeciw Polsce, przypomnijcie sobie płomienne wiersze niemieckich poetów, którzy wiedzieli o krzywdzie wyrządzonej Polakom i zarumieńcie się na myśl, że o tem zapomnieliście; przypomnijcie sobie to ironiczne słowo „Saisonstaat“, ciągle protestowanie bez zadania sobie choć raz pytania, na jakiej prawnej podstawie się protestuje; przypomnijcie sobie opór przy uznaniu granic wschodnich: t. j. granic, w których Polska prawie tysiąc lat była panem; przypomnijcie sobie długoletnią wojnę handlową która dziś jeszcze nie jest zakończona, sabotaż rokowań handlowych; monarchistycznych reprezentantów republiki — Lewalda i Hermesa — którzy uważali się tylko za działających w imieniu wielkich agrariuszy, wrogów śmiertelnych Polski; przypomnijcie sobie, że ani jedna organizacja pacyfistyczna nie ujęła się za „Locarnem wschodnim“, przypomnijcie sobie to wszystko i miejcie, jeśli już nie odwagę do mówienia, to przynajmniej odwagę do milczenia.

Tyle apel ucziwego Niemca. Oby nie przebrzmiał bez echa!

Nobile z towarzyszami w Europie.

Przyjęcie rozbitków z „Italji“ na stacji norweskich Narwick spotkało się z bardzo zimnym przyjęciem. Nikt z wyjątkiem kilku dziennikarzy i grona ciekawych osób nie zjawił się z powitaniem. Nikt nie pomógł statkowi „Citta di Milano“ dla przyholowania statku, tak że okręt musiał wysłać łódź z marynarzami, którzy przywiązali okręt do molo.

W Sztokholmie zjawili się przedstawiciele poselstwa, pewna liczba dziennikarzy i fotografów Z władz nie przybył nikt.

Dalsze wiadomości głoszą, że we Włoszech postanowiono odstąpić od wszelkich uroczystości powitalnych. Rozbitkowie rozjadą się jak najspokojniej do swych domów i na tem cała sprawa z „Italją“ się na razie zakończy.

Podróż rozbitków włoskich poprzez Szwecję odbyła się bez żadnych wydarzeń. Wczoraj i w nocy na sobotę przebyła cała ekspedycja podróż

przez Szwecję do stacji Malmoe na przestrzeni 2000 kilometrów w ciągu 53 godzin.

Na poszczególnych stacjach gromadziły się tłumy ludności, które wznosiły gorące okrzyki na cześć szwedzkich lotników Tornberga i Lundborga, jadących razem z Włochami. Miejscami witano również i Włochów dość życzliwie. Jakaś mała dziewczynka wręczyła generałowi Nobilemu kwiaty na powitanie.

W sobotę o 6 godzinie rano zawitali rozbitki do stacji Krylbo, gdzie odczepiono ich wagon od pociągu. Z pociągu wysiadł jedynie Czech dr. Behounek, ażeby się przywitać z rozmaitymi znajomymi, którzy przyjechali na jego powitanie, pomiędzy innymi również narzeczona jego.

W sobotę rano przybyła do Sztokholmu szwedzka komisja ratunkowa wraz z lotnikami Tornbergiem i Lundborgiem. Na ich powitanie przybył minister obrony narodowej i inni przedstawiciele oraz niezmiernie tłumy publiczności.

Widmo Bismarcka.

Związek młodzieży narodowej niemieckiej „Bismark“ obchodzić będzie w Hamburgu i Friedrichsruh bardzo uroczyste 30-lecie śmierci Bismarcka, przypadające w tym roku 30 lipca. Wśród honorowych gości spodziewani są „Jego Cesarska Wysokość Książę Oskar“, jak podaje

nacjonalistyczna Telegraphen - Union, feldmarszałek Makensen i inni. Związek młodzieży jest monarchistyczny i liczy 41 tys. członków w 800 grupach. Celem jego jest skupianie pod wspólnym sztandarem wszystkich, którzy pracują nad stworzeniem wielkiego państwa niemieckiego.

SPRAWY POLSKIE.

SEKCIARZE W POLSCE BIORĄ SIĘ NA SPOSÓB.

Hodurowcy, czyli zwolennicy kościoła narodowego wzięli się do urządzania zakonów i pustelni, ażeby zyskiwać zwolenników. Widzą, jak w Kościele katolickim kwitną zakony i jakim błogosławieństwem byli dla Niego pustelnicy, stąd przypuszczają, że zrobią sobie reklamę, gdy się wezmą na ten sam sposób. Oto pod Wojsławicami w powiecie lublińskim założył sobie jakiś człowieczek pustelnię i kaplicę, pozawieszał mnóstwo obrazów świętych, a wśród tych obrazów zamieścił również swój portret. Zajmuje się znahorstwem i leczeniem ludności ziołami. Obok pustelni urządził sobie zbyt słabe mieszkanie, równocześnie zaś przebywa w trumnie. Ma stosunki z Hodurowcami, od których pobiera widocznie grube dolary na swą „pustelnię“.

POLITYCZNE SAMORZĄDY GOSPODARCZE.

Na Litwie istnieje podobno projekt stworzenia polsko-litewsko-litewskiego samorządu gospodarczego. Do tego samorządu weszłyby również okręgi kłajpedzki i wileński, które otrzymałyby sejmy autonomiczne. Kłajpeda pozostałaby pod zwierzchnictwem Litwy, zaś Wilno pod zwierzchnictwem Polski. Projekt taki miał podobno wyjść od rządu angielskiego. Pomiedzy państwami, należącymi do tego samorządu, granice celne byłyby zniesione.

SKARB PAŃSTWA MIAŁ BYĆ OSZUKANY O 220 TYS. ŻŁ.

W Katowicach wykryto wielkie oszustwo przemysłowe. Oto pomocnikowi kolejowemu Mankowi podpadły bloki cementowe, z których jedne były cięższe, drugie lżejsze. Po zrewidowaniu bloków wykazało się, że w blokach cięższych jest po 9 kilogramów sacharyny krystalicznej, od której cło wynosi 1860 złotych za 100 kilogramów, czyli od całej przesyłki wraz z kosztami 220 tys. zł. Wobec tego, że grzywna za przemyślnictwo wynosi pięć razy tyle, będzie musiała firma, która wysłała towar, zapłacić 1 milion 100 tys. zł. grzywny.

Wykazało się, że nadawcą przesyłki była fabryka cementu i materiałów budowlanych H. Lauff w Opolu. Władze polskie zwróciły się już do władz pruskich o przeprowadzenie dochodzeń.

DRUGI POLAK STRACONY NIEWINNIE.

Jeszcze nie minęło ogromne wrażenie w całym świecie z powodu niewinnego stracenia Polaka Jakubowskiego a świeżo donoszą o drugim podobnym wypadku. Oto „Wiarus Polski“ donosi, że przed kilkunastu laty skazały sądy niemieckie na śmierć Polaka Czerwińskiego za rzekome zamordowanie towarzysza w celach rabunkowych. U Czerwińskiego znaleziono tygodniowy zarobek zamordowanego, z którym Czerwiński się przyjaźnił. Nie pomogły tłumaczenia Czerwińskiego, że pieniądze wyciągnął mu z kieszeni jedynie w celu, ażeby wszystkie nie przepił, ażeby mu więc takowe w następnym dniu zwrócić. Sąd nabrał przekonania, że Czerwiński w celach rabunkowych towarzysza zamordował i skazał go na śmierć. I oto po paru latach rzeczywisty morderca, przyaresztowany za inną zbrodnię przyznał się do morderstwa.

BUDOWA DRÓG BITYCH.

Przy układaniu nowego budżetu ministerstwa robót publicznych na rok 1929-30 przewidziane mają być specjalnie zwiększone fundusze na budowę nowych dróg bitych. Prace mają być dokonywane według nadesłanych ostatnio przez województwa wykazów i planów koniecznych.

Sprawa polsko-litewska zaczyna nabierać światowego znaczenia.

Dzienniki całej Europy i Ameryki zajmują się obecnie sprawą zatargu polsko-litewskiego jako najważniejszym zagadnieniem chwili bieżącej. Najbardziej zabiegają Niemcy i zaczyna z ich gazet przebiegać złość na Waldemarasa, że swą polityką zawałdł przerwaniu całej życzliwości narodów na stronę Polski i doprowadził do tego, że niema nikogo, któryby brał Polskę za złe, gdyby zabrała się energicznie do Litwy.

Wszystkie niemieckie gazety zamieszczają obszernie sprawozdania swych korespondentów z Genewy, którzy stwierdzają, że Polska zamierza na wrześnieńszym posiedzeniu Rady Ligi Narodów zażądać stanowczego rozstrzygnięcia zatargu litewskiego. Nawet nacjonalistyczne biuro Telegraphen-Union głosi, że Waldemarasa pozwala sobie na politykę, której żaden rozsądny człowiek nawet najmniej życzliwy Polsce, pochwalić nie może. Pomiedzy innymi ogłosił swą skargę do Ligi Narodów na Polskę w gazetach litewskich, zanim ją Liga mogła otrzymać, czem najdobitniej okazał swoje lekceważenie Litwie i wszystkim

kim państwem, które do niej należą. Korespondent jest zdania, że dla załatwienia zatargu muszą być podjęte nadzwyczajne kroki, o ile zastosowanie ostrych środków ostrożności nie pomoże.

W Lidze Narodów panuje zapatorywanie, że w obecnych okolicznościach przewidywana na 25 sierpnia br. konferencja w Królewcu niema właściwie żadnego praktycznego znaczenia i że Liga Narodów będzie zmuszona całą sprawę poddać gruntownemu rozpatrywaniu.

Korespondent „Berliner Tageblattu“ donosi z Kowna, że położenie nie jest znowu tak groźne poprostu dla tego, że nikt nie weźmie na siebie odpowiedzialności za wojnę. Litwini są ze swej strony wszystkim zaniepokojeni, tak że powiększają niebezpieczeństwo polskie. Widzą już jakąś polską dywizję, która jakoby rzekomo przybyła do Grodna. Dalej niepokoi ich zjazd legjonistów we Wilnie, by tam czasem marszałek Piłsudski nie powiedział za wiele, co by mogło zaognić położenie.

Zaproszenie ministra Kelloga.

Twórca antywojennego paktu amerykańskiego sekretarz stanu Kellog został przez rząd francuski zaproszony uroczystie do Paryża dla uczestniczenia przy podpisie traktatu antywojennego.

Sekretarz stanu Kellog przyjął zaproszenie pod warunkiem, jeżeli wszystkie państwa, które przyrzekły umowę podpisać, będą reprezentowane przez swych ministrów spraw zagranicznych.

Położenie w Jugosławii.

Według najświeższych wiadomości zamierza nowy jugosłowiański rząd zwołać skupstynę w sierpniu na kilka posiedzeń dla załatwienia najważniejszych spraw, poczem skupstyna zostanie odroczonej do jesieni a następnie rozwiązana.

Stronnictwo demokratyczne postanowiło wraz ze stronnictwem chorwackim Radicza zerwać stosunki z Białogrodem i zastanowić się w

Zagrzebiu nad dalszym postępowaniem w obec nowego rządu.

W sobotę upłynął termin wypowiedzenia traktatu przyjaźni włosko-jugosłowiańskiej. Oba rządy ze względu na obecne trudności w Jugosławii postanowiły na razie traktat milcząco przedłużyć aż do tej chwili, kiedy go będzie można ostatecznie załatwić.

SPROWADZENIE ZWŁOK GEN. BEMA.

Termin sprowadzenia zwłok gen. Bema ze Syrii do Austrii został ustalony na październik rb. Po prochy bohatera trzech narodów wyjeżdża z Polski specjalna delegacja złożona z 5 osób. W skład jej wejdą 2 reprezentanci armji, jeden delegat rodziny oraz 2 przedstawiciele komitetu. Do delegacji tej przyłączy się również 2 delegaci Węgier. W czasie przewożenia zwłok Bema przez Węgry urządzone tam będą wielkie uroczystości.

ZE ŚWIATA.

ZACIĘTA WALKA PRZECIW PAKTOWI SEKRE TARZA STANU KELLOGA.

Kilka wpływowych gazet amerykańskich rozpoczęło zażartą walkę przeciw antywojennemu paktowi amerykańskiemu. Zarzucają mu, że Ameryka niepotrzebnie się miesza do spraw, których pakt amerykański nie rozwiąże i z powodu których narobi sobie Ameryka w Europie niepotrzebnie nieprzyjaciół. Zwłaszcza uznanie sojuszu francuskiego z różnymi państwami europejskimi jest rzeczą, którą powinno państwa europejskie między sobą załatwić. Ameryka przez ich uznawanie może sobie jedynie palce przyśkrzytnąć i cały pakt antywojenny narazić na bankructwo, co powagi Ameryki w oczach Europy nie podniesie.

Tak biadują rozmaite gazety amerykańskie. Podpada zaś równocześnie, że nawet prezes amerykańskiej komisji spraw zagranicznych senator Borah jest przeciwnikiem obecnego paktu amerykańskiego. Większość narodu i posłów amerykańskich jest jednakowoż za umowę.

CIEKAWY WIADOMOŚCI.

MAŁŻEŃSTWO, LICZĄCE 217 LAT.

W Bułgarii, kraju liczącym najwięcej długowiecznych ludzi żyje małżeńska para, która liczy razem 217 lat. Mąż ma 110, a żona 107 latek. Staruszkowie kochają się i jeszcze biorą udział w pracach domowych.

1 1/2 CENTN. PIENIEDZY ZOSTAWIŁA ŻEBRACZKA.

W Kępnie poznańskim zmarła staruszka żebraczka Marja Jerzykowa, którą pochowano na koszt miasta. Jakież było zdziwienie, gdy w izbie zmarłej znaleziono około półtora centnara drobnych pieniędzy polskich, niemieckich wojennych i przedwojennych, pochowanych w kątach izby. Pieniądze złożono w Urzędzie policyjnym.

NIEZWYKŁE ZJAWISKO.

W Wilnie i na prowincji zaobserwowano w poniedziałek około 8-mej wiecz. dziwne zjawisko. Na niebie ukazała się nagle kula ognista wielkości dużej pomarańczy, koloru jasno-fioletowego.

JULIUSZ VERNE.

W płomieniach Indyjskiego buntu.

— Czy takie karawany przebywają jeszcze tę część półwyspu? — zapytał Banks.

— Tak panie, i bardzo mnie dziwiło, gdybyśmy nie spotkali orszaku Benjarisów ciągnącego ku północy.

— Słuchaj Kalagani, ta twoja dokładna znajomość tych stron będzie nam nader pożyteczną; za miast przebywać wielkie miasta królestwa Scindia, udamy się bokiem przez wsie, a ty będziesz naszym przewodnikiem.

— Bardzo chętnie — odrzekł zimno jak zwykle — co, sam nie wiem dlaczego zawsze mnie raziło.

Po chwili dodał:

— Czy chcesz Pan abym wskazał ogólny kierunek drogi, jaki należy obrać?

— I owszem, proszę cię o to — odrzekł Banks.

I to powiedziawszy rozłożył na stole wielką mapę tej części Indji, aby mógł sprawdzić dokładność wskazówek Kalaganiego.

— Prawie prosta linja kolei prowadzi z Delhi do Bombaju. Od stacji Etawah, którą opuściliśmy, będzie tylko jedna ważniejsza rzeka do przebycia, Jumna, a następnie druga u podnóża gór Vindhya, Betwa. Gdyby nawet skutkiem deszczów te rzeki znacznie przybrały, zdaje mi się, że pociąg nasz przebędzie je łatwo, skoro można go zamienić w pływający statek.

— I ja tak sądzę — odrzekł Banks; stanąwszy u stóp gór Vindhya...

— Zwróćmy się nieco na południowy wschód gdzie także nie spotkamy żadnych przeszkód. Znam wąwóz dość szeroki i równy, zwany Sirgur, który zwykle przebywają jadący powozami.

— Gdzie tylko jest droga kołowa, zdaje mi się że i nasz stalowy olbrzym potrafi ją przebyć? — zapytał.

— Zapewne — odrzekł Banks, ale poza wąwózem Sirgur droga jest nadzwyczaj nierówna wybojów, może więc lepiej byłoby zwrócić się na Bhopal?

— Tam jest bardzo wiele miast i prawie niepodobny ich ominąć; tam także Sipajowie najczęściej stoczyli walk podczas wojny o niepodległość.

Zdziwiło mnie to wyrażenie „wojny o niepodległość“ jakim Kalagani oznaczył but Sipajów z 1857 r., ale pomyślałem sobie: wszakże on nie jest Anglikiem ale Hindusem, może więc zapatrywać się z innego stanowiska. A potem ze wszystkiego co kiedykolwiek mówił, nie zdaje się, aby brał udział w tej wojnie.

— Więc jeśli jesteś pewny — rzekł Banks — że wąwóz Sirgur doprowadzi nas na dobrą drogę.

— Najniezawodniej, przebywałem ją nieraz; prowadzi ona wprost do kolei z Bombaju do Allahabad.

— Rzeczywiście — rzekł Banks — patrząc na mapę. Zostając naszym przewodnikiem, znowu od dajesz nam ważną przysługę — nie będziemy niedzięcznymi.

Kalagani skłonił się i miał odejść, ale po chwili wahań zbliżył się do inżyniera.

— Czy mogę się ośmielić zapytać pana, dlaczego pragniesz omijać główne miasta Bundelkundu?

Banks spojrział na mnie: porozumieliśmy się milcząco, że niema powodu zatajenia przed Kalaganem, że zrobiliśmy to ze względu na pułkownika Munro, powiedział więc Hindusowi, że chcemy mu oszczędzić bolesnych wspomnień.

Kalagani słuchał nader uważnie, poczem rzekł jakby z zadziwieniem:

— Ależ pułkownik Munro nie potrzebuje już niczego obawiać się od Nany Sahiba, przynajmniej w tych prowincjach.

— Ani tu ani nigdzie — rzekł Banks, ale dlaczego powiedziałaś „w tych prowincjach“?

— Ponieważ jeśli jak utrzymują, nabob pojawił się w prezydenturze Bombaju a że pomimo starannych poszukiwań nie zdołano odkryć jego schronienia, to zapewne przeszedł znów granicę indochińską.

Z odpowiedzi tej należało wnosić, że Kalagani nie wiedział nic o tem, co zaszło w okolicy gór Sautpurra, i że w przyszłym miesiącu Nana Sahib został zabity przez żołnierzy armji królewskiej w pobliżu paalu Tandit.

— Widzę, mój Kalagani — rzekł Banks że wiadomości znane w całym Indjach, nie łatwo dochodzą do lasów himalajskich.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

OSTATNIE WIADOMOŚCI.

Bohater lotu podbiegunowego Tuchnowski pochodzi z Wilna.

Ojciec jego z zawodu stolarz pracuje przy ul. Dominikańskiej 13. Rodzina najbliższa jest polska. Ojciec Tuchnowskiego oświadczył, że syn jego od młodości zdradzał zamiłowanie do lotnictwa i od czasu wojny pozostaje w Rosji.

Lotnik Tuchnowski utrzymuje stały kontakt ze swoją rodziną. „Krak. Kur. Ilust.”

Sekretarz stanu Kellog wyjedzie 18 sierpnia na pokładzie parowca „Ile de France” do Paryża, celem podpisania antywojennego paktu.”

Jak słychać, że strony litewskiej zaproponowano rządowi, polskiemu odbycie konferencji w Królewcu między 15-tym a 20-tym sierpnia, celem zastanowienia się nad wynikami prac trzech komisji polsko - litewskich.

W ostatnich dniach w okolicach czeskomorawskiego Pogorza, ukazały się w niesłychanej ilości zjadliwe gąsienice.

Formalna rzeka tych gąsienic, o szerokości kilku metrów, porusza się dość szybko naprzód, niszcząc po drodze wszelką roślinność.

Rząd polski wysłał specjalne zaproszenie do mocarstw sprzymierzonych do wysłania delegacji na uroczystości 10-lecia niepodległości Polski.

W dniu 8 sierpnia br. powraca do Warszawy Prezydent Rzplitej. W dniu 9 sierpnia przyjmie na Zamku obiadem uczestników kongresu Towarzystwa Prawa Międzynarodowego.

W norweskim fjordzie Sogne przewróciła się w niedzielę motorówka, przyczem 9 osób utonęło.

Na dworcu w Kopenhagen powitało około 1000 osób Nobilego i jego towarzyszy owacyjnymi okrzykami.

Szkołę dla związków zawodowych wybudowano w Bernau w Prusach, gdzie członkowie związków będą się dokształcać zawodowo i naukowo.

Niebezpieczeństwo strajku wśród górników w zagłębiu Saary zostało zażegnane przy pomocy pośrednictwa komisji rządowej.

Kapitan Zappi z grupy Malmgreena odwiedził matkę ostatniego i wręczył jej pamiątki po zmarłym w postaci kompasu i rozmaitych wartościowych przedmiotów, które nieboszczyk pozostawił na okręcie „Citta di Milano”.

Bela Khun odstawiony został do portu w Swinemünde, gdzie oczekujący statek rosyjski zabrał go na pokład.

Japonja jest strasznie oburzona na Amerykę z powodu uznania rządu chińskiego i zawarcia z nim umów.

Posel niemiecki Brockdorf Rantzau stara się podobno wciągnąć Rosję do paktu Kelloga.

We Francji zaszło nowe nieszczęście kolejowe przyczem 3 osoby zostały zabite.

Sekretarjat Generalny Ligi Narodów przesłał członkom Rady Ligi pisma rządów litewskiego i polskiego w sprawie rzekomych manewrów polskich. Polityczne koła uważają sprawę całą w obec odpowiedzi polskiej za załatwioną.

GIĘŁDA PIENIĘŻNA.

Dolary Stanów Zjedn. (1 dolar) 8,88 1/2

Gięłda Płatów Rolnych w Poznaniu

Warunek: handel hurt. fr. st. załad. ładunki wago- dostawa zaraz za 100 kg. w złotych.

Zyto	38,50—39,50
Pszenica	49,00—51,00
Jęczmień zimowy	33,50—35,50
Owies	42,75—44,75
Mąka z. 65% wł. work.	— 59,50
Mąka z. 70% wł. work.	— 57,50
Mąka p. 65% wł. work.	69,00—73,00
Ospa pszenna	24,00—25,00
Ospa żytnia	29,00—30,00
Słoma żytnia prasow.	4,50—5,00
Słano luźne nowe	8,00—9,00
Łubin niebieski	25,00—26,00
Łubin żółty	26,00—27,00

Ogólne usposobienie spokojne.

Targowica Miejska w Poznaniu.

Urzędowe sprawozdanie targowe. Netowania cen z dnia 28. 7. 1928 r.

IV. Swinie:

a) pełnomięsne od 120 do 150 kg. żywej wagi 214—216

wego z długą smugą świetlaną. Kula biegła ze wschodu ku zachodowi i wkrótce zgasła pozostawiając po sobie smugę poruszającą się w kierunku przeciwnym kierunkowi wiatru. Smuga trwała na niebie blisko godzinę.

KRONIKA MIEJSCOWA.

CHOJNICE, dnia 28 lipca 1928 r.

— Podziękowanie. I-sza drna. harc. im. Tad. Kościuszki w Chojnicach składa na tej drodze serdeczne harcerskie „Bóg zapłać” wielm. państwu Główczewskiem z Kaszuby za wielką życzliwość, z jaką się do drużyny naszej odnosił, umożliwiając nam założenie i utrzymanie obozu w ich uroczej Kaszuby. W imieniu drużyny M. Ichniowski komendant I. drużyny.

— Przyjazd Najprzewielebniejszego Księędza Biskupa Okoniewskiego. Najdostojniejszy Arcypasterz naszej diecezji ks. Biskup Okoniewski przyjeżdża dnia 13 sierpnia br. do Chojnic. Podczas jednodniowego swego pobytu. Ks. Biskupa najpierw dokona obłóczyn nowicjuszek w tut. klasztorze, potem poświęci nowozałożony cmentarz, a wreszcie poświęci w Krojantach w kaplicy ołtarz, fundowany przez p. dr. Lukowicza. Sądymy, że przyjęcie Najprzew. Ks. Biskupa wypadnie w Chojnicach tego roku taksamo wspaniale, jak wypadło ono zeszłego roku. (ch)

— Nowy dom. Posterunkowy p. Ślaski wystawił przy szosie Gdańskiej naprzeciw wili p. Stamma gustowny jedno piętrowy dom, który jest już pod dachem. W przyszłym tygodniu rozpoczyna się prace nad pokryciem dachem i nad pracami wewnętrznymi. Cały dom będzie wykończony na 1 października br. Przybędzie znowu gminie naszej kilka wygodnych mieszkań. Panu Ślaskiemu wyrazić wypada uznanie, że w obecnych trudnych dla budownictwa warunkach : zaryzykował postawienie domostwa i doprowadził dom do szczęśliwego końca. Szczęść Boże!

— Na szosie szeńfeldzkiej przytrzymało 19-letniego wyrostka Kazimierza Szymańskiego, nie posiadającego ani stałego zajęcia ani żadnych dokumentów przy sobie. Pozostanie on na policji aż do chwili wyjaśnienia jego tożsamości.

— Na drodze charzykowskiej przytrzymało w piątek bezdomną kobietę Agnieszkę Czajkowską, którą na razie przytrzymało na policji ze względu na to, że przekroczyła granicę niemiecką i że jej przynależność państwowa nie została jeszcze dotąd należycie wyjaśniona. Dokumenty przemawiają jednak zatem, że jest ona obywatelką polską. Rodziła się przedewszystkiem w poznańskim pod Wągrówcem.

— Okręg Pomorski Związku Obrony Kresów Zachodnich organizuje w czasie od 17 do 30 sierpnia 1928 r. wycieczkę z pow. chojnickiego i sępoleńskiego. Wycieczka zwiedzi: Gniezno, Kraków, Poznań, Wieliczkę, G. Śląsk, Częstochowę, Warszawę i Toruń.

Wyjazd wycieczki nastąpi z Chojnic w dniu 17 sierpnia o godz. 17,10 Do pociągu mogą wsiąść uczestnicy z powiatu sępoleńskiego. Koszty wycieczki, a więc 50 proc. ceny biletów, wyżywienie, oprowadzenie, noclegi, teatry wyniosą od osoby 120,— zł., przyczem naturalnie poszczególne placówki Związku Obrony Kresów Zach., część kosztów weźmą na siebie. Kwotę 120,— zł. od osoby uczestnicy winni wpłacić od 10 sierpnia br. do Okręgu Pomorskiego Związku Obrony Kresów Zachodnich w Toruniu, ulica Franciszkańska 14. Uczestnikami wycieczki mogą być panowie i panie. Szczegółową marszrutę poda Wydział Powiatowy po odebraniu jej ze strony Okręgu Pomorskiego Związku Obrony Kresów Zachodnich.

Zgłoszenia przyjmuje Wydział Powiatowy w Chojnicach w czasie do 10 sierpnia 1928 roku.

— Słynny lotnik a Chojnice. Słynny z lotu przez Ocean Atlantycki baron Hünfeldt, do którego to lotu należeli jak wiadomo, pułkownik irlandzki Fitzmaurice i Kühn, zamierzal przejechać koleją z Gdańska przez Pomorze na Berlin i to ze zeszłego czwartku na piątek. Na stacji Tczew przytrzymało go jednakowoż, ponieważ we wykazie, wystawionym mu przez konsula polskiego w Królewcu, brakowało słowa „Chojnice”, przez które wypadła mu droga na Berlin. Żadne tłumaczenia niepomogły, pan Hünfeldt musiał odjechać z powrotem do Gdańska.

Tak donosi „Pommereller Tageblatt”.

Z WOJEWÓDZTWA.

Wiele. (Najprzewielebniejsi Księędza Biskupi i Pan Prezydent w Wielu.) Dnie 23, 24 i 25 lipca pozostaną dla wioski tut. jak i parafji całej pamiętne na zawsze. W dniach tych witaliśmy bardzo uroczysto i gościliśmy u siebie naszych Najprzewielebniejszych ks. ks. Biskupów i witaliśmy też Głowę Państwa, Pana Prezydenta Mościckiego. O przebiegu tych wielkich uroczystości podamy w nast. numerze. (f)

Karsin. (Pan Prezydent przejeżdża przez Karsin.) We wtorek przejeżdżał pan Prezydent Państwa ze swą swiatą przez wioskę naszą samochodem z Gdyni. Przy kościele ustawiono w szpaler towarzystwa oraz szkoły to też gdy przejeżdżał pan Prezydent było słychać ze wszystkich stron na jego cześć okrzyki. Przy kościele powitał pana Prezydenta Pan wójt Niemczyk i Ks. Prob. Liczniewski i dziewczynka Łucja Watkowska i drużyna Trzcinańska wygłosiła deklamację i wręczyła wiązanek kwiatów. Po zwiedzeniu kościoła i krótkiej modlitwie ruszył pan Prezydent Państwa w dalszą drogę.

Najwyższy czas,

ażeby odnowić przedpłatę na sierpień. Dla ułatwienia odnowienia przedpłaty podajemy w naszych dodatkach kwity osobne w tym celu. Prosimy zachęcać również znajomych do zapisania — sobie naszej gazety. —

Ze stolicy wysp filipińskich Manili donoszą, że wulkan Mayon rozpoczął w sobotę rano działać. Z krateru zaczęły się wydobywać strumienie wrzącej lawy na kilkaset stóp wysokości. Równocześnie odczuwano gwałtowne wstrząsy ziemi. Obecny wybuch jest silniejszy od wybuchu w r. 1900. W odległości 500 stóp utworzył się nowy krater, który sieje lawę na przestrzeni kolei, idącej do Libemg. Mieszkańcy zbiegają w popłochu.

Z dobrodziejstwa tustawy o ulaskawieniu skorzysta w Polsce w przybliżeniu 20 tys. osób.

W najbliższych dniach z Harendy pod Zakopanem zostanie przewieziona do Lwowa cenna biblioteka Jana Kasprowicza i umieszczona w Muzeum w Czarnej Kamienicy w Rynku. Otwarcie Muzeum nastąpi 1 września br.

Przeniesienie prochów Jana Kasprowicza z tymczasowego grobu do mauzoleum na Harendzie odbędzie się nie wcześniej jak za rok, prawdo podobnie w trzecią rocznicę śmierci poety, tj. 1 sierpnia 1929 r., a to z braku funduszków na wykończenie grobowca.

Przebudowa dawnej sali sejmowej na salę Senatu i salę komisyjną ma być ukończoną w połowie października.

Min. oświaty rozpisał w najbliższym czasie konkurs na budowę gmachu Biblioteki Jagiellońskiej w Krakowie. Stary gmach grozi runięciem.

Bela Khun został w piątek wieczorem o 10,15 godz. odstawiony pod silną strażą w kierunku Niemiec, dokąd zjechał w sobotę przedpołudniem. Niemieckie urzędy policyjne odstawia Khuna w dalszym ciągu do jednego z portów, skąd zostanie odstawiony na oczekujący go tam statek rosyjski.

We Francji w kąpielach Pau było w piątek 42 stopni upałów w cieniu, zaś w kąpielach Parnes 56 stopni w słońcu. Podobnych upałów nie pamiętają tam ludzie przeszło 20 lat.

Uczestnik wyprawy ten. Nobile, czeski meteorolog, docent Biehounek, przybędzie we wtorek do Pragi.

Na dworcu przywita go przedstawiciele rządu czechosłowackiego i miasta Pragi oraz wyższych uczelni.

Uroczystą mowę powitalną wygłosi prezydent miasta Pragi, dr. Baxa.

Olbrzymi wiec katolicki w Warszawie, liczący 2500 osób, złożonych z przedstawicieli ludu pracującego, potępił stanowczo uchwały Sejmu i Senatu o skasowaniu okólnika o wychowaniu religijnem. Równocześnie domagano się przeprowadzenia przepisów wykonawczych, wprowadzających w życie konkordat, zawarty ze Stolicą Apostolską.

Drożyna środków spożywczych daje się odczuwać we Francji wskutek ustalenia się franka.

Na portugalskiej kolonii Angola wybuchły rozruchy. Rząd wysłał 2 statki dla poskromienia krajowców.

Pożalowania godne nieszczęście autobusowe zaszło we Francji. Dziewczyna spaliła się żywcem, 13 osób zostało strasznie pokaleczonych.

b) pełnomięsne od 100 do 120 kg. żywej wagi	204—208
c) pełnomięsne od 80 do 100 kg. żywej wagi	194—200
d) mięsne świnię ponad 80 kg.	180—188
(e) maciory i późne kastraty	140—180

Przebieg targu spokojny.

RUGH w TOWARZYSTWACH.

BACZNOŚĆ! MŁODZIEŻ ŻENSKA. w poniedziałek dn. 30 bm. zbiórka całego klubu mandolinowego o godz. 8-mej wieczorem. Przybycie wszystkich druhen konieczne. Sprawie służ!

MĘSKIE TOWARZYSTWO św. Wincentego a Paulo. W poniedziałek, dnia 30 lipca 1928 r. o godz. 20-tej odbędzie się zebranie Męskiego Tow. św. Wincentego a Paulo w ogrodzie Augustyńska 13.

Szan. członków na zebranie to uprzejmie się zaprasza Goście mile widziani. Zarząd.

BACZNOŚĆ! POWSTAŃCY I WOJACY. Zebranie miesięczne odbędzie się w środę dnia 1 sierpnia br. o godzinie 8-ej wieczorem w lokalu p. Locha. Wszyscy członkowie winni się stawić. Goście którzyby chcieli przystąpić do Towarzystwa mile widziani. Wolność! Morawski, prezes i por. rez.

ZEBRANIE TOW. PAN ŚW. WINCENTEGO a PAULO odbędzie się w środę, dnia 1 sierpnia 1928 roku o godz. 5-tej po poł. w klasztorze. O liczny udział uprasza Zarząd.

Redaktor naczelny: DYONIZY KOWALSKI.

R. H. A. 23

W rejestrze handlowym od tut. Sądu Powiatowego zapisano pod nr. 23. przy jawnej spółce handlowej, że kupiec Ludwik Rasch ze spółki wystąpił. Hans Rasch prowadzi firmę dalej jako jedyny właściciel firmy. 1612
Chojnice, dnia 14. listopada 1927 r.

Sąd Powiatowy.**R. St. 22.**

W rejestrze stowarzyszeń tutejszego Sądu Powiatowego wpisano dnia 16. lipca 1928 r. pod nr. 22 "Towarzystwo Myśliwskie imieniem św. Huberta w Chojnicach" utworzone na podstawie statutu z dnia 14. marca 1928 r.

Zarząd stanowią członkowie: Władysław Bethke z Chojnic — prezes, Stanisław Lewicki z Chojnic — wiceprezes, Alfons Stefański z Chojnic — sekretarz, Leon Murawski z Chojnic — zastępca sekretarza, Antoni Piotrowski z Chojnic — skarbnik, Marceł Nagórski z Chojnic — łowczy. 1618
Chojnice, dnia 16. lipca 1928 r.

Sąd Powiatowy.**Wydzierżawienie polowania.**

Dnia 7. sierpnia 1928 o godzinie 18-tej odbędzie się w Lotyniu pow. Choj. na sali p. Ostrowskiego

przetarg publ.

polowania gminnego

okręg I. Sternowo na przeciąg 6 lat.

Warunki dzierżawy wyłożone w dzień przetargu. Zastrzeżenie się wolny wybór z pomiędzy trzech najwlepiej dających. 1611

Jan Lelwio

Przewodniczący spółki łowleckiej.

Państwowe Nadleśnictwo Gledon

sprzeda na publicznej licytacji dnia 7. sierpnia 1928 r.

drewno opałowe

z rewru Ostrowo.

Licytacja odbędzie się w lokalu p. Jankowskiego w Męcikale. Płacić należy zaraz. 1610

Do zasiewów jesiennych

przyjmuję zamówienia na:
superfosfat, azotniak, kalc, kalnit, tomasówkę.

Zyto do siewu

oryginalne i odsiewy

„Petkus“ i „Wangenheim“.**Pszenka do siewu**

oryginalne i odsiewy

„Krewener“ „Baltikum“,**„Pommerscher Dickkopf“,****„Germisan“**

najlepszy bejc do zboża siewnego

Robert Six

Plac Król Jadwigi 4/5 1607

Żurnale

sezonowe
na rok 1929

poleca

Księgarnia**Dziennika Pomorskiego**

Szan. Klienteli miasta i okolicy podają do łask. wiadomości,

że **przeniosłam mój główny skład kapeluszy**

na ul. Człuchowską 2.

Filję moją w ul. Młyńskiej 11 będę nadal prowadziła. 1619

Z poważaniem

Charlotta Korth

Człuchowska 2.

Wielki wybór

MEBLI

kompletne umeblowania
jak i pojedyncze meble.

Trumny

i wybicia do trumien

Fr. Kiedrowski,

Chojnice (Pom.) Człuchowska 6-8

Najstarszy magazyn w mieście.

Własne warsztaty stolarskie i tapicersk.

Polecam samochody marki:

**Cadillac, LaSalle, Oakland,
Chevrolet**

1927 sprzedano więcej niż milion.

Wielkie, silne, wygodne z zaletami samochodów luksusowych, ulubione, ponieważ elegancie. Również jako samochody ciężarowe i dostawowe, prędkie, pewne i gospod.

Buick, Oldsmobile, Pontiac**Samochody osobowe i ciężarowe**

:—: po korzystnych warunkach zakupu :—:

Ryszard Gehrke,

Centrala samochodów — Chojnice

Telefon 108.

Walter Heyn

mistrz malarski

CHOJNICE, pl. Jagielloński 6

wykonuje wszelkie

prace malarskie — jak i malowanie powozów.

Wielki wybór:

tapet bord i listew
od 85 groszy

od zwyczajnego do wykwintnego gatunku.

Obelge rzuconą na p. p. gospodarzy Juliana Kamrowskiego i Antoniego Synaka obaj z Górków niniejszem

odwołuję.**I. Kukliński.**

Poszukuje się dzielnego, zaufania godnego

ml. człowieka
do kontoru

znającego dokładnie język

polski i niemiecki od 1. 8. 28.

Oferty ris pod B. S. 100

do eksp. Dz. Pom. 1616

Polecam

po bardzo niskich cenach

kapelusze słom.**I filcowe****także dzlecie**

pończochy, rękawiczki

torebki ręczne, parasole i biżuterje.

Wyjątkowo niskie ceny

na suknie dams. i dzlecie

bluski i swetry

jedwabne.

M. Rygielski

Dworcowa 3

„Nasz Sklep“. 1603

Dziewczyzna

do kuchni i do pokoi

mogą się zgłosić. Gdzie

wskaze eksp. Dz. Pom.

Poszukuję

dziewczyzny
od 1. 8. um. gotować.

Śliwińska,

Człuchowska 11. 1615

PIANINA

od artystów uznane, premjowane

ZŁOTYM MEDALEM

kupuje się najkorzystniej

w Centrali Pianin
Bydgoszcz

Tel. 17-38. ul. Pomorska 10. Tel. 17-38.

Ceny bezkonkurencyjne.

Dogodne warunki zapłaty.

Zastępstwo: Łódź i Lwów.

Dla bydła
Wapno fosforowe marka A. przyczynia się jako prosek odżywczy dla nierogaczyny do pobudzenia apetytu, przyczynia się do rozbudowy kości przeciw sztywnym nogom Marka B. tuczy szybko, zapobiega różnym chorobom, daje apetyt W paczkach po 1, 2, 5, i 10 zł.

Drogerja

Bracia Hubert.

Chojnice, ul. Gdańska 18.

Tow. Hodowli Drobiu i Goł. Pocz. - Chojnice.

Dnia 31. lipca o godz. 8.30 wiecz. odbędzie się w hotelu E gla

Zebranie miesięczne.
Dziennik Obrad.

1). Cwiczenia gołębi.

2). Zakup drobiu rasowego.

3). Przyjęcie nowych członków.

4). Rozmaitości 1620

Zarząd.**Oplatanki**

do wina

po 15 i 25 litrów, oraz

wszelkie przybory i drożdżka

poleca.

Bracia Hubert

wł. J. Hubert.

Chojnice.

Tel. 219 rok zał. 1894

Osiedliłem

się

w Chojnicach

ul. Nowemiasto Nr. 3

jako

stroiciel**fortepianów.**

Wykonuję również małe

reparacje.

Masłowski,

stroiciel fortepianów 1600

Umeblowany**pokój**

od 1. sierpnia br. w ulicy

Warszawskiej do wynajęcia.

nr. wskaze eksp. 1617

Z WOJEWODZTWA.

Przysiersk, pow. świecki. (Dziecko przejechał samochodem.) Wieś nasza leży nad bardzo ruchliwą szosą Świecie—Tuchola, na której ruch samochodowy jest niemały. Ponieważ samochody i przez wioskę jadą szybkim tempem, nietrudno o jakiś wypadek. Ostatnio znajdowało się na szosie 3-letnie dziecko p. Ziółkowskiego, które zostało przejechał przez samochód. Dziecko wskutek tego zmarło. Samochód przytrzymano, okazał on się własnością majetności Kawęcin. Kto w tym wypadku ponosi winę, ustali śledztwo.

Ostorycie, pow. kartuski. (Śmierć w jeziorze.) 18 bm. podczas kąpieli w jeziorze ostoryckim przy miejscowości Kolano utonął 14-letni Steinke Hugon z Kłobuczyna. Był on razem z innymi uczniami na wycieczce pod dozorem nauczycielki z Kłobuczyna.

Starogard. (Przeniesienie sądu okręgowego do Gdyni?) Jak słychać, zamierza ministerstwo sprawiedliwości przenieść sąd okręgowy ze Starogardu do Gdyni, gdzie w najbliższym czasie ma się rozpocząć budowa gmachu dla S. O. Budowa potrwa 2 lata. W Starogardzie pozostanie tylko Izba karna.

Lidzbark. (Zniwa.) W tym tygodniu rozpoczęły się w naszej okolicy zniwa. Pomimo, że w naszej okolicy mamy ziemię wyłącznie lżejszą, zniwa co do zbiorów i omlotu zapowiadają się nieźle.

Franciszkowo, pow. świecki. (Samobójstwo 70-letniego starca.) W ubiegłym tygodniu popełnił samobójstwo przez powieszenie się Wojciech Szwuchów lat blisko 70. Widocznie mu się sprzyrzyło to życie na tym świecie, bowiem był samotny, mieszkał w domu gminnym, był ubogim, utrzymywała go gmina. Blizsze szczegóły samobójstwa są następujące: Starzec dokonał samobójstwa na dniu w własnym mieszkaniu. Do pozabawienia się życia użył kawał powroza, na którym powiesił się w swoim mieszkaniu na belce, w której oddawna tkwił mocno gwóźdź. By sięgnąć do belki postawił sobie stół i krzesło, poczem rozebrał się do bielizny zawisł na stryczku. Mieszkaniec tego domu Kortas pierwszy zauważył ten wypadek, gdyż niósł samobójcy pożywienie, a nie mało się przeląkł, gdy zobaczył go wiszącego. Zwłoki niebawem zdjęto lecz były one już zimne. O wypadku natychmiast powiadomiono policję. Nazajutrz na miejsce wypadku przybyła komisja sądowo - lekarska. Wypadek powyższy wywołał w cichej naogół wiosce osadniczej niemałą sensację.

Lutowo. (Prymicje). W poniedziałek ubiegły obchodziło Lutowo rzadką uroczystość. Otóż w dniu tym złożył ks. Alfons Sieg pierwszą ofiarę Mszy św. w piękne w zieleń i kwiaty przystrojonym kościółku. W rzewnym słowach przemawiali ks. prof. Król z Pelplina i ks. Kuratus Schwanitz z Kamienia. Po Mszy św. udzielił ks. Prymicjant każdemu z osobną błogosławieństwa i podziękował za okazaną mu życzliwość.

Kościierzyna. (Prezydent Rzeczypospolitej pożyczyl mu benzyny.) „Pomorzanin” donosi: Cały tydzień znajdował się podróżujący p. Kl. z Kościierzyny w powiecie zatrudniony pracą zawodową. Dopiero w ub. sobotę po całonocnej nieobecności znów powraca p. Kl. na motocyklu do swego domu. Na szosie z Lipusza do Kościierzyny nagle motocykl stanął. Pan Kl. skonstatował brak benzyny. Cóż robić? — Nagle ku swej niezmierniej radości spostrzega p. Kl. na szosie zbliżający się samochód. Należy go więc zatrzymać i poprosić o troszkę benzyny. W celu zatrzymania więc samochodu daje p. Kl. znaki rękoma. Lecz samochód nie zatrzymuje się. Pana Kl. to nie martwi, gdyż widzi nadjeżdżający drugi samochód. I ten samochód pragnie zatrzymać, lecz znów daremnie. Ale oto nadjeżdża i trzeci samochód. Pan Kl. przejęty troską o benzynę nie zauważa, że samochód specjalnie jest odznaczony, że nosi godło państwowe. Nie zważając na nic p. Kl. udało się wreszcie zatrzymać ów samochód. Na niecierpliwe pytanie szofera prosi p. Kl. o troszkę benzyny. Szofer waha się, lecz głos z wnętrza rozkazuje udzielić cokolwiek benzyny. Uradowany p. Kl. po otrzymaniu benzyny, dziękując wydobywa portfel pragnąc zapłacić otrzymaną benzynę. Nagle osłupiał... Teraz dopiero spostrzega p. Kl. godło na samochodzie, teraz dopiero poznaje znaną z portretów twarz najwyższego dostojnika państwa, p. prezydenta. Samochód Prezydenta jest już daleko, gdy p. Kl. wychodzi z osłupienia i miejsce na motocyklu zajmuje.

Bądzmierowice. (Jeszcze duchy w szkole.) Przechodniowi, który w swoim czasie, przechodząc wieczorem koło szkoły, posłyszał rzekome harce duchów, radzimy na przyszłość nie mieć spokoju duchów, ażeby podrażnione, nie wzięły tego za złe i w namacalny sposób nie dały do zrozumienia, że żartować ze siebie nie dadzą.

Kartuzy. (Psy wykryły zbrodnię.) We wsi Węslory, pow. kartuskiego psy odgrzebały zwłoki noworodka i odgrzyzły je aż do kości. Wdrożone dochodzenia ustaliły, że były to zwłoki nieślubnego dziecka niejakiej Rozalji Bronk, która zakopala dziecko żywcem w polu. Wyrodną matkę aresztowano.

Sławkowy, pow. kartuski. (Dziecko pod kołami pociągu.) Na tutejszej stacji pod pociąg przejeżdżający z Kościierzyny do Kartuz dostało się 2-letnie dziecko gospodarza Klinkosza. Pociąg obciął dziecku obie nogi. Ofiarę w groźnym stanie odwieziono do szpitala.

Lubawa. (Usiłowane włamanie się czy żart.) W nocy z dnia 23 na 24 bm. około godziny 2-giej stłuczono 2 szyby do przedniej ubikacji miejscowego Banku Ludowego, a następnie sprawcy przystawili drabinę, którą zabrał z podwórza ogrodowego Chraplaka do okien — usiłując rzekomo dostać się do wnętrza Banku. Lecz zamiar ten nie został wykonany. Ostało się na zniszczeniu dwóch szyb. Prawdopodobnie sprawcy nie mieli w tym wypadku wogóle zamiaru włamania się — chodziło im, zdaje się, o spleatanie figla lub o jakiś złośliwy żart.

Kamień. (Katastrofa lotnicza.) W dniu dzisiejszym o godz. 8.25 rano na podwórzu gospodarza Fedka z Orzełka wyb. spadł samolot grzebiąc pod swymi szczątkami pilota.

Według na miejscu osiągniętych informacji przez naszego korespondenta stwierdzono, iż dnia dzisiejszego t. j. dn. 27 o godz. 5.40 wystartował z Bydgoszczy w celu polecenia do Poznania pilot plutonowy Michalik z I pułku lotniczego na samolocie typu Poter Nr. 40235.

W drodze zablądził i zapewne wskutek defektu w motorze wylądował na terenie niemieckim w okolicy Złotowa, po wzniesieniu się w górę powtórnie wylądował ale już na terytorium polskim w pobliżu maj. Orzełek, gdzie po zasięgnięciu informacji wznosił się w powietrze i wniósł na 5 minut, kiedy płatowiec był na wysokości około 100 metr. przechylił się zupełnie to na jedną stronę to na drugą potem runął na ziemię.

Przód samolotu uległ całkowitemu strzaskaniu, śmierć ś. p. Michalaka nastąpiła wskutek wstrząśnięcia mózgu i pęknięcia naczyń krwionośnych. Nieszczęśliwy po wypadku blisko godzinę jeszcze żył, nie odzyskując przytomności.

Nie jest też wykluczone, iż przyczyna wypadku mogła być t. zw. „brawura” bowiem jak zeznają naoczni świadkowie, którzy rozmawiali przed katastrofą ze ś. p. pilotem Michalikiem na parę minut, iż ten wznosząc się w górę wygładał z aparatu, kłaniając się czapką przypatrującym się z dołu ludziom, z którymi przed chwilą rozmawiał.

Widocznie w czasie tym stracił panowanie nad sterem, wskutek czego aparat przechylił się i z przyczyny niewielkiej wysokości, nieszczęśliwy nie zdołał doprowadzić do równowagi aparatu który runął na ziemię. (A)

Podgórz, pow. toruński. (Sędziwy wiek.) W przyległej miejscowości Kozibór mieszka u najmłodszego syna swego, rolnika p. Judy, staruszek liczący przeszło 100 lat. Zawieruchy wojenne pozabawiły go metryki, posiada jednakowoż taką najstarszą syn, który przeżył już przeszło 80 wiosen. Stuletni starzec cieszy się jeszcze ogólną czerstwością, co niedzielę przychodzi pieszo na bożeństwo, wracając bez żadnych dolegliwości do domu, o 3 klm. od kościoła oddalonego.

Oby, pow. chełmiński. (Tajemniczy napad i uprowadzenie.) W nocy z dnia 24 na 25 bm. niewyśledzeni narazie sprawcy dokonali napadu z bronią w rękę na dom gospodarza Szuly Jana w Oborach, powiatu chełmińskiego. — Napastnicy oddali przez okno do wnętrza domu szereg strzałów rewolwerowych, wybijając szyby. Na odgłos strzałów zbudzili się ze snu domownicy, którzy nie zorientowawszy się w sytuacji, polecili córce swej 18-letniej Oldze, aby udała się do sąsiadów i prosiła ich o pomoc. Dziewczyna wyszła z domu przez okno — i do dziś wszelki ślad po niej zaginął. Ponieważ nie była ona u żadnego z sąsiadów, przeto należy przypuszczać, że padła ofiarą napastników, którzy uprowadzili ją w niewiadomym kierunku. Policja wdrożyła energiczne dochodzenia, w celu wykrycia sprawców napadu i tajemniczego uprowadzenia 18-letniej Olgi Szuly.

Tczew. (Likwidacja hotelu złodziejskiego.) Každy prawie początkujący złodziej w Tczewie musiał przejść przez ręce sławnego Oberlanda, ażeby otrzymać „dyplom” mistrza w złodziejskim fachu.

W mieszkaniu siodlarza Oberlanda, przy ul. Forstera Nr. 14, zbiegały się dziwnym trafem nicy wszelkich lotrostw. Niejeden niebezpieczny rzezimieszek został aresztowany przez dzielnicę służbę wywiadowczą w mieszkaniu przy ulicy Forstera.

Szlachetny mistrz fachu siodlarskiego i złodziejskiego przyjmował wszystkich z otwartymi rękoma. Właściciel hotelu złodziejskiego pobierał za noclegi najrozmaitsze przedmioty, pochodzące z kradzieży.

Pewnego poranku spotkała p. Oberlanda bardzo miła niespodzianka, w postaci wizyty policji. Przeprowadzona rewizja dała nadspodziewane rezultaty. Siodlarza zaarrestowano i odstawiono do więzienia.

W tych dniach Oberland stanął przed izbą karną sądu okręgowego w Starogardzie, oskarżony o popełnienie kradzieży z właman. w Narkowach w powiecie gniewskim, na szkodę p. Tekli Heine.

W toku przeprowadzonych dochodzeń okazało się że oskarżony był kilkakrotnie karany długoletnim więzieniem. Między innymi za popełnione świętokradztwo odsiedział karę 6-letniego ciężkiego więzienia w Grudziądzu. Przed wojną był skazany na 1 rok więzienia w Gdańsku. Sąd skazał Oberlanda na 2 lata ciężkiego więzienia za paserstwo.

Tuchola. (Nowe linje telefoniczne.) Na terenie niemałych przestrzeni lasów państwowych, w kilku nadleśnictwach brakowało dotąd wszelkich połączeń telefonicznych. Brak takowego dał się już niejednokrotnie fatalnie odczuć. Bowiem w razie jakiegoś większego wypadku, pożaru i t. p. trudno było nieraz z powodu braku telefonu, o spiesznej pomocy. W związku z tem zaprowadzono ostatnio nowe linje telefoniczne w nadleśnictwach Świt i Zomrzenia. Urządzenie to z uznaniem powitać należy. (c)

— (Sprzedaż drzewa.) W ostatnich dniach odbyły się w kilkach miejscowościach powiatu tucholskiego publiczne licytacje drzewa użytkowego i opałowego z lasów państwowych. Ceny w niektórych wypadkach były dość wysokie. We wtorek odbyła się tutaj licytacja drzewa z nadleśnictwa Świt. Ceny osiągnięte nie wiele co różniły się od poprzedniej licytacji.

W Cerkynie w lokalu p. Cybulskiego odbyła się sprzedaż drzewa z państw. nadleśnictwa Trzebiny. Notowano następujące ceny: za drzewo bułdycowe czwartej klasy 24 zł, trzeciej klasy 34 zł, drugiej klasy 40 zł. Za opałowe: metr szczapów 10 zł, metr wałków 8 zł. W Bysławiu w lokalu p. Kamińskiego sprzedawało państw. nadleśnictwo Wierchlas. Zaś w Klonowie w lokalu p. Fryzgera sprzedawało państw. nadleśnictwo Zomrzenia. Ceny były wszędzie w mniej więcej jednej wysokości. (c)

Mędromierz pow. tucholski. (W przededniu przyjazdu Ks. Biskupa.) Podczas tegorocznej wizytacji pasterskiej odwiedzi Najprzew. Ks. Biskupa dr. Okoniewski i naszą parafję, która czyni przygotowania do owacyjnego przyjęcia. Przyjazd spodziewany jest w dniu 31. bm. (c)

Cekcyn, pow. tucholski. (Nowe dzwony.) Parafja cekcyńska sprawiła sobie dwa nowe dzwony. Poświęcenie takowych nastąpiło uroczystość ubiegłej niedzieli przez ks. Biskupa Sufragana Dominika z Pelplina. Zatem parafja nasza obchodziła wspomnianej niedzieli uroczystość niedłada. (c)

— (Przyjazd ks. Biskupa.) W dniu 4 względnie już 3 sierpnia br. spodziewany jest tu przyjazd Najprzew. Ks. Biskupa dr. Okoniewskiego będącego na wizytacji w powiecie tucholskim. Z pośród obywatelstwa miejscowego wyłonił się komitet przyjęcia na czele którego stanęli: pp. Teofil Hoppe i Teofil Ossowski. (c)

Pruszcz, pow. tucholski. (Przytrzymano złodzieja.) Gospodarzowi p. Piotrowi Maierowi skradziono kilka dni temu w nocy coś około 7 centarów zboża. Za nieznanymi złodziejami wszczęły władze energiczne śledztwo, które nakoniec ujęte zostało pomyslnym wynikiem. Sprawca wytropiono. Okazali się nimi młodociani bniacy 16-let. Wirwiński i 21-let. Preuss. Złodziej nie minie zasłużona kara. (c)

Z DALSZEJ POLSKI.

Skiernewice. (Zderzenie się dwóch pociągów ze sobą.) Pod stacją Nieborów na linii Skiernewice — Łowicz wydarzyło się wielkie nieszczęście kolejowe. W nocy na czwartek na krótko przed 2-gą wyruszył ze stacji Skiernewice pociąg osobowy nr. 451 do stacji Toruń. O godzinie 2.15 opuścił stację Nieborów, a w siedem minut później na stację Bobrowniki wpadł na pociąg towarowy, idący do Krakowa. Rozległ się huk miażdżonych parowozów, trzask zdruzgotanych wagonów i brzęk potłuczonych szyb przy akompaniamencie jęku rannych. Skutki zderzenia obu pociągów były straszne. Oba parowozy uległy zgnieceniu tendrów, trzy wagony osobowe i brankard zostały rozbite zupełnie, podobnie dwa wagony pociągu towarow. Maszynista pociągu osobowego Lewandowski, kierownik pociągu Wasiewski, oraz konduktor Lewandowski Jan i maszynista pociągu towarowego Rajner zostali ciężko ranni i walczą w tej chwili w szpitalu ze śmiercią. Trzej pasażerowie: Wacław Koryński z Płocka, Szalma Załosiński z Gostynina i Moszek Gross z Łowicza zostali lekko ranni.

W półtorej godziny po nieszczęściu przybył pociąg ratunkowy z oddalonego o osiem km. Łowicza wraz z lekarzem i personelem technicznym. Po udzieleniu pomocy rannym, pociąg ratunkowy przewiózł ich do szpitali w Łowiczu i Skiernewicach. Służba kolejowa zajęła się uprzątnieniem toru i usuwaniem uszkodzonych parowozów i wagonów.

Na miejsce katastrofy przybyły: komisja śledcza z Warszawy, władze administracyjne i policyjne ze Skiernewic i z Łowicza.

Szubin we Wielkopolsce. (Wygodny dozorca więzienia.) Arcywygodny i pomysłowy jest jeden z dozorców więzienia śledczego w Szubinie. Gdy jeden z więźniów, zmyliwszy czujność straży zaczął uciekać, dozorca ów nie ruszywszy się z miejsca, polecił dwom innym więźniom pobiec za zbiegiem i ująć go. W rezultacie wszyscy trzej zginęli bez śladu. Wygodny dozorca swój sposób chwywania uciekających więźniów powinien opatentować.

Poco szukać Peru, kiedy mamy Polesie 1.800.000 ha ziemi bez użytku.

Inż. Tillinger pisze w „Kur. Warsz.” następujące wysoce ciekawe uwagi:

Wykonanie meljoracji podstawowych, t. j. uregulowanie rzek i wykopanie głównych kanałów odwadniających na Podlesiu, obliczone jest na 450 milionów złotych, przytem odwodni się 1.800.000 ha ziemi. Na ha wypada więc koszt meljoracji podstawowych 250 zł.

Zmeljorowanie szczegółowe hektara bagna tego typu, jaki mamy na Polesiu i przerobienie go na ziemię kulturalną (łąkę a z czasem, ziemię orną) obliczyć można średnio na 300—400 zł. za ha.

Ogółem więc dla zdobycia hektara ziemi na Polesiu trzeba wydać około 600 zł. czyli, że za sumę, którą kosztuje przewiezienie z Polski do Ameryki jednej rodziny rolniczej, można stworzyć dla niej na Polesiu warsztat pracy w postaci 7—10 hektarów ziemi.

Na Polesiu osadzić możemy w ten sposób 200 tysięcy rodzin na gruntach, które dotychczas są bezużyteczne, a które z czasem mogą się stać polską nową Holandją. Wydamy przytem na meljorowanie błot poleskich tylko te pieniądze, które chcemy wydać towarzystwom okrętowym za przewóz naszych chłopów do Ameryki.

Jako teren kolonizacyjny nadają się te okolice doskonale. Warunki komunikacyjne są korzystne, gdyż oprócz kolei, są szosy i droga wodna. Kobryń ma doskonałe warunki rozwoju i może się stać ważnym ośrodkiem przemysłowym.

A jeżeli osadnicy z początku trochę będą mieli trudniejsze warunki bytu — i nie od razu będą opływali w dostatki — czy można to porównać z żółtą febrą, jadowitymi wężami, podzwrotnikowym klimatem i t. d., co czeka emigrantów w puszczach Peru, lub na plantacjach kawy w San Paulo?

Przesady o nadzwyczajnych trudnościach osuszenia Polesia wskutek małych spadków i t. p. pochodzą od ludzi, którzy przywykli w swej dzielnicy do silniejszych spadków terenowych, gdy znaleźli się na równinach poleskich, poczuli się nieswojo.

Polesie osuszać można, nie czekając na wykonanie całkowitego planu. Materiały, jakie już są w rękach Ministerjum Robót Publicznych, są dostateczne, aby roboty zacząć energicznie już zaraz. Jeżeli robota ta będzie szła tak, jak dotychczas, upłyną wieki, nim Polesie będzie osuszone.

A teraz idzie o środki. Prawda, 450.000.000 zł. na osuszenie Polesia od razu się nie znajdzie. Ale też od razu nie potrzeba. Dla rozpoczęcia energicznego robót trzeba w tym roku 2—3 miliony. Na przyszły rok około 5-ciu. Jeżeli przez kilka lat poprowadzimy energicznie te roboty, niewątpliwie otrzymamy propozycje pożyczki na ten cel. Zainteresowanie Polesiem zagranicą, zwłaszcza w Holandji, jest ogromne. Tam ludzie rozumieją, że to jest skarb. Ale smutno będzie, gdy przekonają się, że my z tego skarbu skorzystać nie umiemy.

Należy zdać sobie sprawę z tego, że idzie o zdobycie terenu osadniczego dla miliona włóścian którzy inaczej zmuszeni będą emigrować, unosząc z sobą kapitał znacznie większy niż koszt zmeljorowania obszarów, potrzebnych dla ich pozostawienia w kraju, bo swój grosz i swoje życie.

Dlaczego flondra ma krzywy pysk. (Z opowiadania kaszubskiego z Wielkiej wsi.)

Przed laty, stworzywszy niebo i ziemię, oddzielił Pan Bóg wodę od piasku i z wody tej zrobił jeziora i morze. W morzu i w jeziorach z Jego rozkazu zamieszkało wiele ryb, i ryby one zebrały się razu pewnego na naradę, postanowiły obrać sobie króla. Spierały się długo pomiędzy sobą, kto najbardziej urzędu tego jest godny, i wreszcie tak urządziły: „Kto najpierwszy w białym fartuchu na oznaczone miejsce stanie, ten niech nam panuje”.

Gdy wieść o tem postanowieniu rozbiegła się po rybiej dziedzinie, rzucił się, kto żyw, do szukania białego fartucha. Najrychlej ustroił się w niego śledź, co żywo przybieżał na oznaczone miejsce i królem też zaraz obrany został. W chwilę po nim pędzi flondra, też w biały fartuch odziana, ale zdaleka już słyszy głośne okrzyki: „Zapóźno, flondro, zapóźno. Śledź tu był przed tobą! On też już nam panuje!”

Rozgniewała się okrutnie flondra, że taki mizerak jak śledź ma panować, i w złości szpet-

nie doń pysk wykrzywiła. Ale za tę złość ukarał ją Pan Bóg, bo jej skrzywienie ono na wieczne czasy zostało.

Płace robotników rolnych za lipiec w wojew. Pomorskiem.

Cena żyta za centr. poj. 19,79 zł.

Ręcznicy	11 zł 54 gr
Stróże, skotarze, oprz. i wartownicy	13 zł 19 gr
Fornale, pracujący stale końmi	14 zł 84 gr
Włodarze	16 zł 49 gr
Owczarze	18 zł 14 gr
Rzemieślnicy bez narzędzi	26 zł 39 gr
Rzemieślnicy z narzędziami	29 zł 69 gr

W powiatach gniewskim i tczewskim dla wszystkich kategorii ordynariuszy, oprócz rzemieślników wzamian obniżonej ordynarji, pensje wynoszą o 3 ctr. rocznie więcej, t. j. miesięcznie 4 zł 95 gr. W powiecie starogardzkim o 2 ctr. rocznie więcej t. j. miesięcznie 3 zł 30 gr.

Dla rzemieślników w powiecie gniewskim i tczewskim wzamian obniżonej ordynarji pensje wynoszą o 2 ctr. rocznie więcej t. j. miesięcznie 3 zł 30 gr, a w pow. starogardzkim o 1 ctr. rocznie więcej t. j. miesięcznie 1 zł 65 gr.

Zacięźnicy. Kateg. Ia dziewczęta i chłopcy od 14—15 lat według obopólnej umowy.

Kateg. Ib dziewczęta i chłopcy od 15—16 lat 0,64 zł.

Kateg. IIa dziewczęta i chłopcy od 16—18 lat 1,12 zł.

Kateg. IIb dziewczęta i chłopcy od 18 lat 1,36 zł.

Kateg. III chłopcy od 18—21 lat 1,76 zł.

Kateg. IV chłopcy ponad 21 lat zdolni do wszelkiej pracy i do kosy 2,72 zł.

Chałupnicy. 2 zł 48 gr.

Dziewczęta i chłopcy wolnego robotnika otrzymują zapłatę w gotówce zaciężników odpowiedniej kategorii (o 8 gr. więcej).

Dojarze. Wynagrodzenie dojarza wynosi według § 3 kontraktu dla szwajcarów:

1. od sztuki krowy dojennej, wołu roboczego, stadnika rozplodowego 1,28 zł.

2. od sztuki jałowizny powyżej 10 tygodni, od dojscia do krowy dojennej lub wołu roboczego 0,80 zł.

3. za wychowanie zdrowego cielaka do 10 tygodni 0,80 zł.

Płaca kobiet. Jako wynagrodzenie pobierać będzie żona pracownika za przepracowaną godzinę 32 gr.

Robotnicy sezonowi. Kateg. I 2,88 — Kateg. II 2,24 — Kateg. III 1,76.

CIEKAWY WIADOMOŚCI.

STRUSI ŻOŁĄDEK. Struś uchodzi za zwierzę, posiadające żołądek, który wszystko znieśie. Widać jednak, że tak nie jest, skoro jeden z tych ptaków zdechł niedawno w ogrodzie zoologicznym w Wiedniu, połknąwszy najwykleszą rękawiczkę. Natomiast okazuje się, że istny „strusi żołądek” posiada człowieka. W kanadyjskim zakładzie dla umysłowo chorych była kobieta, polykająca napotkane przedmioty. Gdy zaczęła się skarżyć ostatnio na gwałtowne bóle żołądka, lekarze dokonali operacji, w czasie której wyciągnęli na światło dzienne: 94 igieł, 865 kawałków drutu, 191 kawałków szkła, 176 agrafek, 58 paciorków szklanych, łańcuszki, „ruby, klucze, pieniądze itd.” jednym słowem kolekcję, od której by zdechł na niestrawność nie jeden a dziesięć strusów.

IŁE WODY JEST NA ŚWIECIE? Obliczenie ilości wody, znajdującej się we wszechświecie w stanach lotnym, płynnym i stałym (para, płyn, lód), jest oczywiście rzeczą trudną i dokonane może być jedynie w przybliżeniu. Jednakowoż pewien uczony niemiecki obliczył

teraz, że wszechświat ma wody 1304 milionów miliardów metrów sześciennych.

Ta olbrzymia masa wody dzieli się na części następujące: oceany i morza 1300 milionów miliardów sześciennych; jeziora, stawy 250,000 miliardów, rzeki 50,000 miliardów, błota 6000 miliardów, lody podbiegunowe 3 i pół miliona miliardów, mgła i chmury 1230 miliardów, śnieg 250 miliardów metrów sześciennych.

PIES SPROWADZAJĄCY PIORUNY. Nazywa się Rock. Pozornie niema w nim nic szczególnego. Ujada na obcych, łasi się do swoich, wyje do księżycy, jest ospały przed deszczem, w pewnych określonych porach roku zdradza uśposobienie romantyczne. A jednak, według świadectwa mieszkańców Frankfurtu, jest to istota demoniczna, niezwykła, tajemnicza. Jest to bowiem pies ścigający pioruny. Niesamowitą tę właściwość okazał nie raz i nie dwa. Wychował się w domu zamożnego mieszczańca Jana Muelle- ra i tam po raz pierwszy objawił swoje nadprzyrodzone zdolności. Gdziekolwiek był Rock podczas burzy, tam zaczynały bić pioruny.

Jan Mueller postarał się uwolnić od Rocka i sprzedał go niejakiemu Michałowi Kemplerowi, nie chwając się, oczywiście, zdolnością swego pupila. Z chwilą, gdy Rock zamieszkał u państwa Kemplerów w podwórzu zaczął bić pioruny.

Po śmierci Kemplera, Rock stał się własnością pani Małgorzaty Bohr, i tak znakomicie rozwinął swój talent ścigania podczas burz gromów że mieszkańcy ul. Dworcowej stanowczo zażądali, żeby go usunięto! Podczas jednej tylko burzy „ściągnął” piorun na altankę, latarnię i kasztan.

Biedak wie o swojej właściwości, przed burzą jest niespokojny, wyje i ma minę bardzo skruszoną.

Obecnie przebywa Rock w zakładzie badań fizycznych.

STRATY KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO W CHINACH. W samym tylko wikariacie Changsha (Nordhunan) uległo zniszczeniu 138 budowli, wartości 100.000 dolarów chińskich. Splądrowano i zniszczono 29 kościołów, 61 kaplic, 92 siedzib misjonarzy i 31 szkół. Jeszcze w ostatnich miesiącach spalono 5 kościołów i 10 kaplic. Pieniądze złożone w bankach, albo które wycisnął rząd kontrybucjami należy uważać za przepadłe. Moralne szkody są także wielkie, chociaż liczba odstępstw od Kościoła jest mniejsza, niż się pierwotnie obawiano. Wielu chrześcijan wytrwało bohatercko przy Wierze św.

RZECZY WESOŁE.

KOBIETA - GUBERNATOR I MYSZ. Kobieta, jeżeli chodzi o wykazanie swej powagi wobec swego męża, lub nawet powagi jako gubernator Stanu, nigdy nie okazuje żadnej obawy i nie cofa się ze swego raz zajętego stanowiska, lecz jeśli jako wróg jej stanie niewinna mysz, wtedy rzecz zupełnie inna.

Podczas, gdy pani Nellie Taylor Ross z Wyoming, jedna z pierwszych kobiet w Ameryce, gubernator, przemawiała do zgromadzonej publiczności pewnego wieczora, na sali nagle pojawiła się zblakana mysz. Ujrawszy to niewinne stworzonko, dotychczas pełna odwagi kobieta zaczęła mówić dalej, nie przerywając:

„Jeżeli wydają się Wam nieco zmieszana, to dlatego, że kobieta może być gubernatorem, lecz kobieta ta zawsze obawia się myszy. Jeżeli zbliży się ona do mnie, natychmiast wskoczę na stół”

W tej chwili, kiedy niewinna myszka, uciekając, skierowała się w stronę przemawiającej p. Ross, znalazła się ona na stole, dotrzymując przed chwilą wypowiedzianego słowa.

W SZKOLE. — Jak się nazywali nasi pierwsi rodzice? — Nie wiem.

— Przecież słyszałeś to w szkole ze sto razy.

— Ksiądz mówił tylko, że Adam i Ewa, ale nie mówił nigdy, jak się nazywali.

Kwit mies. na zamówienie gazety. Nizej podpisany zamawia w urzędzie pocztowym:

Tytuł gazety Czas przepłaty Abon.

„Dziennik Pomorski” sierpień 1928 2,89

Gazetę proszę dostarczyć mi do domu, a przedpłatę ściągnąć przez listonosza.

Imię, nazwisko i dokładny adres zamaw. Pokwitowanie poczty: Z odebrania powyższej sumy kwitujemy. dnia 192

Kwit mies. na zamówienie gazety. Nizej podpisany zamawia w urzędzie pocztowym:

Tytuł gazety Czas przepłaty Abon.

„Lud Pomorski” sierpień 1928 1,29

Gazetę proszę dostarczyć mi do domu, a przedpłatę ściągnąć przez listonosza.

Imię, nazwisko i dokładny adres zamaw. Pokwitowanie poczty: Z odebrania powyższej sumy kwitujemy. dnia 192